

prosby. Žalobce sice v dovolací stížnosti tvrdí, že jde o žalobu zápůřčí. Kdyby tomu tak bylo, pak by ovšem tu byl předmět žalobní, o kterém jsou výlučně povolány rozhodovati soudy. Avšak žalobce v ději žalobním netvrdí, že by si žalovaný osoboval nějaké právo, zvláště nějaké právo sváděti vodu na jeho pozemek. Udává prostě, že žalovaný vykopal na veřejné cestě příkop a vykopanou hlínu nakupil přímo u příkopu, čímž se stalo, že voda ze srážek atmosferických, po veřejné cestě tekoucí, místo by tekla po této veřejné cestě dále, zatéká na jeho pozemek a to proto, že se zadržuje v příkopu a, nemohouc pak po naplnění jeho navršenou hlínu z vykopávky přetéci, rozlévá se na jeho (žalobcův) pozemek, čímž se mu způsobuje škoda. Jelikož nejde o tekoucí vodu soukromou plynoucí po pozemku žalovaného, nýbrž o tekoucí vodu, jejíž běh vede po pozemku veřejném, nemůže býti pochybnosti, že jde tu o vodu veřejnou, neboť žalovaný změnil anebo obmezil běh tekoucí vody, která ani dle zákona ani z nějakého zvláštního titulu nikomu nenáleží (§ 3, 4 d) vod. zák. a contrario § 5 vod. zák.). Proto nelze tu ani poukázati na předpis § 11 zák. vodního, by snad z něho dalo se odvoditi, že žalovaný osobuje si právo odváděti tekoucí vodu ze svého pozemku ke škodě pozemku dolního, poněvadž změnu toku provedl dle udání žalobce na pozemku veřejném, aniž jest udán nějaký vztah k jeho pozemku. Správně tudíž usoudil soud rekursní, že dle děje žalobního jedná se o úkon odporující předpisu § 17 vodního zákona tudíž o úkon odporující právu veřejnému, pro jaký ovšem vedle ustanovení § 75 českého vodního zákona příslušným jest k zakročení jen správní úřad politický, poněvadž, jak shora vyloženo, změněn tok vody, jež má ráz veřejné vody dle tohoto zákona.

Čís. 388.

O návrhu, by bylo zakázáno překládati cestu nezbytnou mimo meze vytčené usnesením ji povolujícím, lze jednati toliko pořadem práva.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1920, R I 15/20.)

Manželé D-ovi podali na soudě žádost, v níž uváděli, že manželé Š-ovi nezbytnou cestu, jež jim byla pro jižní polovici pozemku čís. kat. 475 soudně propůjčena z šíří 2.5 m po západním okraji pozemku žadatelů čís. kat. 487, bezprávně na jejich škodu překládají sami o více než 5 m od západních hranic pozemku čís. kat. 487, jež prý vedou velkou prohlubní od bývalého lomu vápenného, a navrhli, by bylo manželům Š-ovým k zamezení sporu o náhradu zakázáno onu cestu překládati přes 2.5 m od západního okraje pozemku čís. kat. 487, po případě, by jim bylo dáno poučení, že se jim právo ku přeložení cesty nezbytné přes šíří v usnesení soudním stanovenou (2.5 m od západního okraje pozemku čís. kat. 487) nepropůjčuje. První soud odepřel k žádosti té v řízení nesporném jednati a vrátil ji manželům D-ovým s odůvodněním, že předmět její patří na pořad práva. Rekursní soud nevyhověl stížnosti navrhovatelů. Důvody: Stěžovatelé berou usnesení své stolice v odpor, navrhuje, by bylo zrušeno a věc byla vrácena prvnímu soudu, by nejprve vyslechl manžele Š-ovy i ostatní účastníky, zdali hodlají po dobrém vyhověti jejich návrhu, načež by po případě o něm věcně pojednal a nové usnesení vydal. Ve stížnosti

se dovozuje, že jest povinností soudu, by dodatečným šetřením v řízení nesporném zjistil a rozhodl, zdali a za jakých podmínek má zůstat při původním stanovení cesty nezbytné, či má-li býti povoleno její přeložení, nebo má-li býti zrušena, ježto výkon její je nemožným. Odmítnutí žádosti stěžovatelů bez slyšení odpůrců jest prý nesprávné i proto, že není vyloučena možnost, že tito uznají odůvodněnost její a sami se rozhodnou k uvařování sporu a nákladů upustiti od cesty nezbytné soudem jim propůjčené, ba že by dokonce mohli, kdyby spor byl ihned zahájen, žádati na stěžovatelích náhradu útrat tvrdíce, že svým chováním k podání žaloby podnětu nedali. Jest na první pohled zjevno, že návrhy v rekursu kladené zcela podstatně se liší a odchyľují od obou návrhů, jež vznesli stěžovatelé ve své žádosti. Původní žádost směřovala jen k vydání zákazu, po případě k poučení jediným manželům Š-ovým, by neužívali propůjčené cesty nezbytné způsobem, jenž odporuje soudnímu povolení neb rozhodnutí. Zákaz neb výklad takový, nemá-li ovšem býti pouhým zbytečným a bezúčelným opakováním dřívějšího nesporného rozhodnutí soudního, předpokládá zajištění soudní zjištění, že odpůrci užili skutečně cesty způsobem neoprávněným. Takovýto výrok nemůže býti učiněn, jak správně prvý soud vyslovil, bez žaloby a mimo spor (§§ 228, 454, 458 c. ř. s. a 389 ex. ř., § 2 čís. 7 nesp. pat. a § 484 obč. zák.). Zaříditi napřed výslech účastněných protistran o žádosti, nesvolí-li snad po dobrém k návrhu stěžovatelů, mohl prvý soud důvodně míti za naprosto zbytečné, jelikož mu bylo příliš dobře známo odmítavé stanovisko jejich v té příčině ze současného jednání o zmíněném návrhu stěžovatelů na zrušení nezbytné cesty, jakož i o návrhu těchže manželů Š-ových na propůjčení cesty nezbytné pro jiné pozemky. Předstírají-li stěžovatelé obavu před možnou submisí druhé strany na jejich eventuelní žalobu, dlužno namítnouti, že k ochraně jejich před nebezpečím co do útrat sporu by jim úplně postačil návrh na předvolání vedle § 433 c. ř. s.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolací stížnosti.

Důvody:

Podle § 1 čís. patentu ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. lze užití nesporného řízení soudního jen potud, pokud zákony to nařizují. Takového případu zde není. Že o návrhu stěžovatelů, vzneseném na soud prvé stolice, by manželům Š-ovým bylo zakázáno, cestu nezbytnou překládati mimo meze vytčené povolujícím usnesením okresního soudu, lze rozhodovati jen pořadem práva a že stěžovatelé mohou po případě užití § 433 c. ř. s., soud rekursní správně uvedl a náležitě odůvodnil. Eventuální návrh stěžovatelů v prvé stolici vznesený, by manželé Š-ovi byli v nesporném řízení poučeni, že se jim právo ku přeložení nezbytné cesty propůjčuje, jest nepřijatelný, poněvadž je zbytečný, neboť takové poučení bylo by toliko výkladem povolujícího usnesení a soudy nejsou k takovým výkladům povolány. Mají-li stěžovatelé za to, že odpůrcové jejich, budou-li upozorněni na neoprávněnost svého jednání a na nároky, jež stěžovatelé následkem jednání toho chtějí proti nim činiti, dobrovolně s nimi se dohodnou, jest stěžovatelům volno upozorniti své odpůrce ústně nebo dopisem. Zdali, jak stěžovatelé tvrdí, nachází se na služebném pozemku prohlubeň, jež odpůrcům jejich brání v řádném výkonu služebnosti nezbytné cesty, jest

v tomto řízení nerozhodno, neboť řízení toto zahájeno bylo návrhy stěžovatelů na vydání zákazu, by odpůrcové stěžovatelů nepřekládali nezbytnou cestu, a po případě na poučení jich. Vzhledem na znění těchto návrhů nelze v tomto řízení rozhodovati o tom, zdali a kdo má se postarati o úpravu cesty nezbytné, je-li tato, jak stěžovatelé tvrdí, ve špatném stavu, a kdo má útraty úpravy nahraditi; rovněž nelze v tomto řízení rozhodovati o tom, zdali služebnost nezbytné cesty, kterou soud právoplatně zřídil ku prospěchu pozemku manželů Š-ových přes pozemek čís. kat. 487, náležející stěžovatelům, má býti zrušena.

Čís. 389.

Obnova pachtu (zákon ze dne 30. října 1919, čís. 593 sb. z. a n.).

Zákon vztahuje se též k pachtům, jež dle smlouvy končí se přesně stanoveným dnem kalendářním.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1920, R II 9/20.)

Dosavadní pachtýři žádali na propachtovatelce obnovu pachtu, jenž byl uzavřen do sklizně úrody r. 1919, na další rok 1920. Námitkám propachtovatelky soud první stolice vyhověl a návrh pachtýřů zamítl. **Důvody:** Dle vyhotovení smíru ze dne 9. ledna 1918, pachtýři vlastnoručně podepsaného, bylo mezi propachtovatelkou a pachtýři umluveno, že pachtovní smlouva k pozemkům, o něž se jedná, potrvá pouze do sklizně úrody roku 1919. Končí tudíž pachtovní smlouva sama sebou již uplynutím zmíněné doby — a takový případ nemá dle názoru soudu § 1, odstavec druhý, zákona ze dne 30. října 1919, čís. 593 sb. z. a n. na mysli, ježto první i druhá věta tohoto druhého odstavce mluví o výpovědi, pokud se týče o odporu propachtovatele proti obnovení pachtu, když propachtovatel neměl zákonného důvodu od smlouvy bez výpovědi odstoupiti. Ježto smír jest výrazem souhlasné vůle obou stran smluvních, nejsou dle názoru soudu dány v tomto případě předpoklady § 1, odstavec druhý, zákona a bylo tudíž i z tohoto důvodu námitkám propachtovatelky vyhověti. **Rekursní soud** nevyhověl stížnosti pachtýřů. **Důvody:** Zákon o ochraně drobných pachtýřů zemědělských nevztahuje se na pachtý, jež končí se již pouhým uplynutím lhůty ve smlouvě pachtovní dle kalendáře přesně určené (§ 1 čís. 2 zákona ze dne 30. října 1919, čís. 593 sb. z. a n.). Takové smlouvy zanikají samy sebou koncem umluveného posledního dne. Naproti tomu podléhají obnově pachtu všechny ostatní smlouvy, jež jsou uzavřeny jen na jisté časové období, tak že jen v ý p o v ě d í v čas danou, se zrušují (§ 1115 obč. zák.). Bez dané výpovědi pokládají se takové smlouvy za m l ě k y o b n o v e n y. V tomto případě náleží sporná pachtovní smlouva k první skupině; neboť měla přestati sklizní úrody 1919. To jsou úmluvy na určitý čas kalendářní uzavřené. Nemá proto pachtýř práva na prodloužení pachtu dle zákona ze dne 30. října 1919, čís. 593 sb. z. a n.

Nejvyšší soud zamítl námitky propachtovatelky.